

բայական և եզրագրական գրականութիւնները, և այլն, և այլն, կարեւոր նիւթերու բաղդատութիւններ:

Ինչպէս որ կը հասկցուի այս բացատրութիւններէն Բարձրագոյն Քննադատութիւնն է մասնաւորապէս, որուն փորձերուն կարելի է ենթարկել քրիստոնէական եկեղեցիներու առաքելականութեան աւանդութիւնները. որովհետեւ առոնք իրենց ծագման մէջ մատենագրական խնդիր մը է որ կը ներկայացնեն:

ՍԻՈՆԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

✠ Անցայ ձեր նամակը, և մեծապէս ուրախ եղայ խմանալով որ ետևապէս Միաբանութիւնը որոշած է Սիոն ամառաբերի հրատարակումը վերստին: Ասկիւ իմ փափանքն է մին էր. վերջապէս կ'իտազորուի: Ազակար և շահեկան հրատարակութիւն մը պիտի ըլլայ ապագովապէս:

Պարբեր

Ա. ՉՊԱՆԵԱՆ

✠ Սիոնի հրատարակութիւնը, սակայն, բոլոր իս բացառիկ կաշեւորութիւն ունի. վասն զի ասիկա միակ լայն պարբերականը պիտի ըլլայ, որ կը հրատարակուի նախկին կեդրոնի մը մէջ, զորս ազգայնական ու հայկական ոգիով, զերծ փնտռելով նկատմանէ, եւայլն եւայլն, ևս վերջ Գոյէն ԲՐՈՅ. ԳԵՈՐԳ ՍԱՐԱՆԵԱՆ Քաղիմօրցիա

✠ Սակայն ի՞նչ մեծ ծաւալ տուած էք... Սիոնի խմբագրութեան, զոր լեցնելու համար բաւական ու նկարագրական մեծ գործողութեանց առջեւ չընկերելու մեծ արիւթիւնը կը ցուցնէ՞ յաջողութիւն գտնելու ամէն իրաւանով: Երանի՜ թէ ձեր օրինաւոր անկախութիւնը պրտական լիութի յաջողութեամբ, որու մասին կ'ընենք արագին մարդանկեր:

Մարտիկա

ՄԵՍՐՈՊ ԴՈՒՊԱՐԵԱՆ

✠ Սիոնի մասին իմ խանդավառութիւնս մեծ է: Միայն կ'ուզեի որ ետևապէս վանքը Օրմանեանի Ազգայնապատմի հրատարակութեան յետոյ, ընէր նաեւ աւելի հրատարակութիւն մը, ազգայնաման գործ մը: Եւ այս պիտի ըլլայ ինձ համար Չնապահ Յուսկի հրատարակութիւնը Բանի մը յաջողական հասարակութիւնով, իսկ երբ ասիկա կարելի պիտի ըլլայ, շատ փառելի բան մը պիտի ըլլայ որ Սիոնի մէջ, ամէն ամառ հասնիք գտնէ երկուսական էջ յաջողակ հրատարակութեան տալու համար ետևապէս վանքին ձեռնադրաց հաւամքովն պատմական նշանակութիւն ունեցող յիշատակարաններուն հրատարակութիւնը, ինչ որ ամենակարեւոր ծառայութիւն մը պիտի ըլլար բանասիրական տեսակետով:

Գանիթ

ԱՐՇԱԿ ԱԼՊԱՆԵԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԵՆ

Ա.

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԻ ԶՈՐ ԱՊԱՐԻՆՈՒՄԸ

Յնծութեամբ կ'արձանագրենք Սիոնի այս թիւով թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, հիւանդի կազդուութեամբ մը կը թողու Սուրբ-Քաղաքին Ֆռանական Հիւանդանոցը: Ոչ մէկ հետք այս հնգամսեայ խօթութեան առաջին բուռն տագնապներէն, եւ ոչ մէկ նշան ընկնող հիւանդութեան:

Ն. Ամեն. Սրբազնութեան առողջութեան վերահաստատումը աստուածային օրհնութիւն մըն է Սրբոց Յակոբեանց պանծալի Աթոռին համար, որ իր օծութիւնով կը շնորհէ Բանաստեղծ Գահակալին հրմայրն ու պատկառանքը, իսկ Գահակալին ալ մարին ու անձին արժանիքները կ'անդրադառնան Առաքելական Աթոռին վրայ, վերածնունդի լոյսին փողփողէնէջ հեղուածութիւն:

Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը անձառելի խնդութեան մէջ է իր Սիրելի և Լոգեւոր Հօր առողջութեան համար:

Ս. Պատրիարքի հիւանդութեան ընթացքին ամէն կողմէ ու ամէն խաւէ արտայայտուած հետաքրքրութիւնն ու զգացումները հաւաստիք մըն են որ բովանդակ Հայրութիւնը պիտի զգայ այն անխառն ուրախութիւնը, որ կը խանդավառէ Ս. Յակոբը այս պահուս իր Սրբազան Պատրիարքի կատարեալ բժշկութեան և առողջութեան առթիւ:

Վատահ ենք որ Աստուած պիտի օրհնէ Ն. Ամեն. Սրբազնութեան կեանքը յամայր տարիներով, ի զբաղի հանելու համար այն բոլոր գործերը, որոնց մեռնարկուած է Հայց. Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան և պայծառութեան համար Ս. Յակոբայ հովանիին տակ:

Բ.

ՏԵՍԶԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ս. Աթոռի Տնօրէն Ժողովին որոշումով հետեւեալ կարգադրութիւնները եղած են Տեսական պաշտօններու մէջ:

1.— Ս. Յարութեան Տեսուչ կարգուեցաւ Տ. Յակոբ Վրդ. Թաշճեան, փոխանակ Տ. Խորէն Վրդ. Փոսթոյանի:

2.— Բեթղեհէմի Տեսուչ կարգուեցաւ Տ. Աշոտ Վրդ. Սարգիսեան, փոխն. Տ. Չաւէն Վրդ. Վարժանի:

3.— Ս. Աթոռի Մատակարար կարգուեցաւ Տ. Խորէն Վրդ. Փոսթոյան, փոխանակ Տ. Վրթանէս Վրդ. Գառնապանի:

Մայիսը Ս. Աթոռի համար տեւական և այլ պաշտօններու փոփոխութեանց շրջանն է ըստ կանոնադրութեան, և այդ հիման վրայ եղած են վերոյիշեալ կարգադրութիւնք:

Գ.

ՀԱՅՑԱՅԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պաղեստինի նշանակելի բաղադրներն մէկն է Հայճա, Կարմեղոսի ստորաբ, բնականէն օժտւած անբոյժ նաւահանգիստով մը:

Ձինաղաղարէն ի վեր Հայ գաղութ մը աճած է Հայֆայի մէջ, որուն հոգեւոր պէտքերը հոգալու համար պարբերաբար հոգեւորականներ կը զրկուէին Ս. Աթոռի կողմէն, եւ անոնք աեղւոյն Անկիւրան եկեղեցւոյն մէջ պաշտամունք եւ Ս. Պատարագ մատուցանելով կը մխթարէին ժողովուրդը:

Երուսաղէմի Անկիւրան եպիսկոպոս, Տէր Մէկ-Ինէս Սրբազանի կարգադրութեամբ ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուէր Հայֆայի Հայ գաղութին՝ աեղական եկեղեցւոյն կողմէն:

Բայց նկատելով որ Հայֆայի Հայ գաղութը ներքին եւ արտաքին աճումով կ'ստուարանայ հետզհետէ, եւ սեփական եկեղեցիի եւ Դպրոցի պէտքը զգալի կը դառնայ, Տնօրէն ժողովը որոշեց գետին մը գնել Հայֆայի մէջ այդ նպատակով. գետինը գրեւորաբար քաղաքին արեւմտեան կողմը քաջապայքի վրայ. միւս կողմէն քաղաքին մէջ վարձուեցաւ մեծ տուն մը, որ ամէն յարմարութիւն ունի, ծառայելու իրեն եկեղեցի, իրեն զոյրաց եւ իրեն բնակարան հոգեւոր պաշտօնէի, մինչեւ որ հնարաւոր ըլլայ գրեւորաբար գետին վրայ կառուցանել սեփական շէնքերը:

Վարձուած տան վրայ կատարուեցան անհրաժեշտ փոփոխութիւններ, եւ Տնօրէն ժողովի որոշումով, Հայֆայի նորահաստատ Հայ գաղութին Հոգեւոր Հովիւ կարգուեցաւ Ձէյթունի Աւագիւր գիւղի երէց՝ Տ. Յակոբ Գահանայ Մալեան, Չեռն. 1911 Ապրիլ, եւ տարագիր եկած Երուսաղէմ 1922 Մայիսին, եւ մըտած Ս. Աթոռին ծառայութեան:

Պատրիկն. Փոխանորդ Աղաւունի Միրախ Եպս. Հայֆա գնաց Անդրանիկ Սարկաւագին հետ, եւ Մայիս 29, Կիրակի օր Ս. Պատարագ մատոյց նորակազմ եկեղեցւոյն մէջ, կարգաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր Կոնդակը, ներկայացուց Հոգեւոր Հովիւը իր ժողովուրդին, քարոզով մխթարեց զայն, եւ այս կերպով պաշտօնապէս բացումը կատարեց Հայֆայի առժամանակեայ եկեղեցւոյն, որ Ս. Պատրիարքին փափարին համեմատ պիտի կոչուի Ս. Նիխա, քանի որ Կարմեղոսը նշանաւոր հանգրուան մը եղաւ Եղիա մարգարէին, երբ նա խայտառակեց Բահաղը եւ անոր քուրմերը. եւ ճանցուց ճշմարիտ ստատուած պաշտութիւնը: Հայֆայի Հոգեւոր Հովիւը պիտի այցելէ նաեւ շրջակայ մանր հայ գաղութները՝ Արեւա, Նազարէթ, Տիրիքիա, եւ այլն:

Ս. Աթոռիս կողմէն եղած զոհողութիւնները Հայֆայի Հայ գաղութին կազմակերպուած պահպանութեան համար, վստահ ենք որ ինքնին զբոյս եւ քաջալերանք մը պիտի ըլլայ որ ժողովուրդը ինքն իր ջանքերն ընէ իր եկեղեցիին եւ Դպրոցը նախանձելի վիճակի մը մէջ պահելու, եւ իրեն զործունայ եւ քրիստոնեայ համայնք, իրեն վայել դիրքը շինելու այդ նոր եւ օտար միջավայրին մէջ:

Տ. ԱՅԱՆԱՍ ՎՐԴ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Ս. Աթոռս՝ Մայիս 13, Ուրբաթ կէտրէ ետքը, կորսնցուց իր հին վատտկաւորն երէն մէկը, յանձին Տ. Աթանաս Վրդ. Ասլանեանի, որ քառասուն տարի շարունակ ծառայած է այս հաստատութեան:

Բնիկ Մայաթիացի, որդի Սեւփանոսի եւ Վառլաթունի, ծն. 1862-ին, իր մանկութիւնն ու պատանութիւնը տեղական դպրոցներու մէջ անցընելէ ետքը, 1886ի սկիզբը կուգայ Երուսաղէմ, կը մտնէ Ս. Յակոբի ծառայութեան, համեստ պաշտօններով տարի մը ետքը՝ Լուսարար կը կարգուի Ս. Աստուածածնի, 1888ին Ուրբաթ կ'առնէ. 1889ին Սարկաւագ եւ 1892ին Քահանայ-Արեղայ կը ձեռնադրուի Յարութիւն Պատրիարքէն, եւ ժամաբարութեան պաշտօնէի կը վարէ նախ Եաֆա, յետոյ Ս. Յակոբ եւ Եամ. 1905ին Հիւրենկալ կը կարգուի Ս. Յակոբի մէջ. յետոյ տեսչական աշխատանք կը կատարէ Բեթղեմ (1904-5), Աէմէ (1906), Ս. Յարութիւն (1907-1910), Ս Փրկիչ (1912-15), դարձեալ Ս. Յարութիւն (1915-22), եւ վերջապէս ժամօրհնող Ս. Յակոբայ՝ 1922էն սկսեալ:

Հայր Աթանաս կատարեալ Ս. Յակոբցիի տիպար մըն էր, թմախնդիր տեղական սովորութիւններու եւ աւանդութիւններու հանդէպ, խղճամիտ եւ չարաշիր պարտականութեանց զործադրութեան մէջ:

Ի վարձ իր քաղաքացիական ծառայութեանց, 1922ին Տնօրէն ժողովի որոշումով վարդապետութեան Մատենա-Դպրատանի իշխանութիւն սրուած է իրեն, եւ Ամեն. Տ. Եղիշէ Ս. Պատրիարք Հայրն ալ Լանջախաղով պատուած եւ բաջալերած է զինքն:

Տարիքը շատ չէր, քայքայ քաւական տեսնէ ի վեր կը նեղուէր սրտի հիւանդութենէ, որմէ չկրցաւ ճողովուրդ:

Մայիս 13ին վախճանեցաւ, 14ին թաղման կարգը տեղի ունեցաւ Ս. Յակոբայ Տաճարին մէջ, — որուն նախագահեց Ձիւնիկիւրան Եղիշէ Եպս. որ կատարեց օժումը եւ զամբանակաւով մը ներողոց հանգուցեալին ծառայութիւնները, — եւ թաղուեցաւ Ս. Փրկիչ գերեզմանոցը:

Լուսարարապետ Մեքսոպ Սրբազանին վկայութիւնը հանգուցեալի մասին. — «Զեզարարոյ, եկեղեցատէր ու պարտաճանաչ անձ մըն էր: Սուրբ Տեղեաց պաշտօնները կը վարէր վերին աստիճան արթնութեամբ, ու ազգային իրաւունքներու ջերմ նախանձախնդրութեամբ»: